

Valeria Novodvorskaja elulugu

Vene ühiskonna tegelane, endine nõukogude dissident, ajakirjanik, parempoolse erakonna Demokraatlik Liit asutaja ja selle kesknõukogu esimees. Ajakirja The New Times kolumnist.

Sündis 17. mail 1950 Valgevenes Baranavitšõs. Tema vana-vanaisa Valeri Novodvorski oli revolutsionäär, kes asutas esimese sotsiaaldemokraatliku trükikoja Smolenskis. Vanaisa sündis Siberis asumisel ja võitles Semjon Budjonnõi esimeses ratsaarmees.

1968. aastal lõpetas Valeria Novodvorskaja medaliga keskkooli. Seejärel õppis Moskva Maurice Thorezi nimelises võõrkeelte instituudis prantsuse keele osakonnas tõlgi ja pedagoogi erialal. Aasta hiljem lõi põrandaaluse tudengite rühmituse, kus arutati vajadust kukutada kommunistlik režiim relvastatud ülestõusuga. 1969. aastal arreteeris KGB Novodvorskaja süüdistatuna nõukogudevastases agitatsioonis ja propagandas, kuna ta oli levitanud lendlehti kriitikaga Nõukogude vägede Tšehhoslovakkiasse viimise kohta.

5. detsembril 1969 läks 19-aastane Valeria Novodvorskaja konstitutsioonipäeval Kongresside paleesse kuulama ooperit „Oktoober“, et visata rõdult põrandale 125 omavalmistatud lendlehte järgmiste värssidega (katkend):

*„Sind tänan, partei,
kõigi pealekaebajate kaebuste eest,
Praha väljakul loitnud vabadustungalde eest,
sind tänan, partei!“*

Lendlehtede juhtumi eest viibis 1970. aasta juunist kuni 1972. aasta veebruarini diagnoosiga „skisofreenia, paranoiline isiksus“.

On õppinud Maurice Thorezi nimelises võõrkeelte instituudis ning 1977. aastal lõpetas Krupskaja-nimelise Moskva oblasti pedagoogikainstituudi võõrkeelte õhtuteaduskonna. Töötas pedagoogina lastesanaatoriumis (1973–1975) ja Moskva 2. meditsiiniinstituudi meditsiiniliteratuuri õpetajana (1975–1990).

Osales omakirjastuslike väljaannete (samizdat) tiražeerimises ja levitamises. Tegid katseid luua põrandaalune poliitiline erakond võitluseks kommunistliku parteiga ja oli üks eri kutsealade töötajate vabaühenduse (SMOT) asutajaid. Novodvorskajat kutsuti pidevalt ülekuulamistele SMOT-i liikmete asjus ja tema korterit otsiti korduvalt läbi.

Aastatel 1978, 1985 ja 1986 oli Novodvorskaja dissidendina tegutsemise eest kohtu all. Alates 1987. aastast kuni 1991. aasta maini korraldas Moskvast võimude poolt sanktsioneerimata nõukogudevastaseid miitinguid ja demonstratsioone, mille eest pidas miilits teda kinni ja määras haldusaresti 17 korral.

1988. aastal asutas teiste hulgas erakonna Demokraatlik Liit, mille 2. kongress toimus 1990. aastal Tallinnas.

Riigiduumi 2. koosseisu saadiku Konstantin Borovoi assistent (1995–1999).

1992. aasta suvel andis Gruusia president Zviad Gamsahurdia Novodvorskajale Gruusia kodakondsuse ja nimetas ta oma nõunikuks inimõiguste alal.

11. aprillil 2008 sai Leedu huvide kaitsmise eest Leedu Suurvürst Gediminase ordeni rüütliristi.

Praegu tegutseb ajakirjanduses ja haridusvaldkonnas. Raamatute „Valede kuristik kohal“, „Minu Kartaago tuleb hävitada“ (Venemaa Riiklikus Humanitaarülikoolis Juri Afanasjevi juures mitmel korral loetud loengukursus), „Sealpool meelegeid“, „Slaavitari hüvastijätt“, „Poetid ja tsaarid“ autor.

Valdab vabalt inglise ja prantsuse keelt. Loeb ladina, saksa, vanakreeka ja itaalia keeles.